

Villalankojen värjäys nestemäisillä reaktiiviväreillä

Tarvikkeet:

- kumi- tai vinylikäsineet
- esiliinan / tai muun suojavaatteen
- ämpärin, muovilaatikko, tai mikroastia
- muovipusseja
- kattila
- litra- ja desimitta
- tee- ja ruokalusikka / muovilusikoita
- kippoja väreille
- pipetti tai lääkeruisku

Materiaalit:

- vyyhdin Suomenlampaan villalankaa
- puuvillalankaa
- etikkaa
- ruokasuolaa
- nestemäiset tekstiilivärit

Nestemäisiä tekstiilivärejä sekoittaen saat sekoitettua mieleisiä värejä. Värien kiinnitystä varten tarvitaan keittolevyä tai mikroa.

Värien kiinnitys mikrossa:

1. Vyyhditä langat tai käytä valmiita vyyhtejä.
2. Punnitse vyyhti ennen kastelua.
3. Ennen värjäystä langat pitää esiliottaa.
 - Esiliotusta varten tarvitset, kattilan, mitan, vettä, suolan ja etikan. 200 grammaa lankaa kohden tarvitsee 2,5 litraa vettä. Mittaa vesi kattilaan ja kuumenna se liedellä. Kuumaan veteen sekoitetaan 1 vesilitraa kohden $\frac{1}{2}$ teelusikallista ruokasuolaa ja 1 ruokalusikallinen etikkaa.
 - Painele varovasti langat veteen niin, että ne uppoavat kokonaan. Liota vähintään 15 minuuttia. Levy jätetään pienelle lämmölle, mutta lankoja ei saa keittää.
 - Nosta langat vedestä kauhaa apuna käyttäen, puristele varovasti vesi pois langoista.
 - Laita kostea lankavyyhti värjäysalustalle, esimerkiksi muovilaatikkoon.

4. Värjäykseen käytetään nestemäisiä reaktiivivärejä. Värit sekoitetaan vesi-etikka-suolaliuokseen.
 - Mittaa kattilaan 1 litra vettä ja kiehauta se. Sekoita veteen 3 ruokalusikallista etikkaa ja 1 teelusikallinen suolaa.
 - Tämän jälkeen lisää haluamaasi nestemäistä väriä tähän liuokseen.
5. Nyt alkaa värien käsittely, pue muovikäsineet käsiin. Väriliuos kaadetaan kostean lankavyyhdin päälle. Painele ja hiero väriä villalankoihin, näin väri imeytyy vyyhtiin paremmin ja tasaisemmin. Lopuksi upota langat väriseokseen.
 - Jos haluat lankaan eri värejä, valmista eri värisiä liemiä. Tähän tarvitset useamman laatikon tai purkin. Langan eri kohdat laitetaan eri värisiin purkkeihin samaan aikaan. Lankoja voi painella muovilusikoilla väripurkeissa, jotta värit tarttuvat joka puolelle. Älä painele samoilla muovikäsineillä eri purkkeja, ettei värit sekoitu.
6. Puristele varovasti langoista liika väriliuos pois. Varo etteivät värit sotkeennu tässä vaiheessa.
7. Värien kiinnitys tapahtuu mikrossa. Laita lankavyyhti muovipussiin tai kannelliseen mikrorastiaan. Lankojen annetaan levät suljetussa pussissa tai kannellisessa astiassa noin 15 minuuttia.
 - Tämän jälkeen langat laitetaan astiassa mikroon ja niitä kuumennetaan. Jos lankaa on 200 grammaa aika on 2 x 4 minuuttia ja jos lankaa on vähemmän aikaa vähennetään esimerkiksi 2 x 3 minuuttia. Kuumennusten välillä on hyvä pitää levähdystauko.
8. Lopuksi langat huuhdellaan ja laitetaan kuivumaan.
 - Kuumennettujen lankojen annetaan ensin jäähtyä jonkin aikaa.
 - Tämän jälkeen aloita lankojen huuhtelu lämpimällä vedellä. Huuhteluveden lämpötila vaihdetaan asteittain viileämmäksi.
 - Jatka huuhtelua niin kauan, että vesi on kirkasta.
 - Puristele varovasti liika vesi pois langoista ja ripusta langat kuivumaan.

(Ohje otettu: <http://www.inspia.fi/pdf/efektivarjays.pdf>)

Värien kiinnitys kattilassa liedellä:

1. Vyyhditä lanka tai käytä valmista vyyhtiä.
2. Punnitse vyyhti ennen kastelua.
3. Ennen värjäystä langat pitää esiliottaa.
 - Tarvitset kattilan, mitan, vettä, suolaa ja etikkaa.

- Mittaa kattilaan kädenlämpöistä vettä niin paljon, että lankoja voi helposti liikutella vedessä. Ainakin 2 litraa. Liuota veteen suolaa 1 gramma vesilitraa kohden ja etikkaa 5 ml vesilitraa kohden.
 - Kastele lankavyyhti hyvin kädenlämpöisellä vedellä ennen kattilaan laittoa.
 - Laita nyt vyyhti kattilaan ja liota noin 5-10 minuuttia.
4. Nyt nosta vyyhti pois kattilasta kauhaa apuna käyttäen. Tämän jälkeen lisää nestemäistä väriä muutama millilitra 100 grammaa lankaa kohden ja sekoita väri hyvin veteen. Nosta vyyhti takaisin kattilaan.
 5. Lämpötilaa pitää nostaa hitaasti lähes kiehuvaan ja lankaa värjätään 15-45 minuuttia. Värjäyksen aikana liikuta vyyhtiä varovasti kattilassa. Tässä vaiheessa lankaan voi vielä lisätä väriä, jos väri ei ole tarttunut tarpeeksi voimakkaasti. Jos lisää väriä, pitää lisätä myös etikkaa. Liemen ollessa täysin kirkas, värjäyksen voi lopettaa.
 6. Nosta kattila pois liedeltä ja anna vyyhdin jäähtyä värjäysliemessä.
 7. Nyt huuhtelee varovasti ensin lämpimällä vedellä ja tämän jälkeen vielä haalealla vedellä.
 8. Nosta lankavyyhti kuivumaan tasolle.

(Ohjetta sovellettu: https://asiakas.kotisivukone.com/files/taitaville.kotisivukone.com/tiedostot/villan_varjays.pdf)

Nestemäisen värin annostelu:

Lankojen värjäykseen käytetään nestemäisiä tekstiilivärejä. Näitä värejä voi sekoittaa keskenään ja tehdä itselleen mieleisiä värisävyjä. Erilaisia värejä saa kokeilemalla. Värjäyssuhteissa yksikkö on tippa ja 10 tippaa on 1 millilitra. 100 grammaa värjättävää materiaalia kohden tarvitsee vain muutaman millilitran väriä.

Värin määrä vaikuttaa värjäystuloksen tummuuteen. Mitä enemmän väriä, sen tummempi lopputulos. Oikeaa värisävyä etsiessä voi liemeen ensin tiputtaa vain muutamia tippoja väriä ja lisätä sitä halutessaan myöhemmin. Värien mittausta varten kannattaa käyttää 10 millilitran lääkeruiskua tai pipettiä.